

Nr 159.

Av herr **Eriksson** i Västbro **m. fl.**, om höjning av tullen å tafflar och pianinon samt flyglar.

Den svenska pianoindustrien har alltsedan tiden efter kriget haft att kämpa med stora svårigheter. Till en början sammanhängde dessa i åtskilliga avseenden med den deflationsprocess vårt land hade att genomgå åren 1920—1922. Men sedan denna avvecklats och produktionsförhållandena för den svenska industrien i gemen i stort sett stabiliserats, kvarstår för pianoindustriens vidkommande alltjämt en ogynnsam faktor, som är av mera permanent natur och utgör ett allvarligt hot mot industriens fortsatta existens. Härmed åsyftas den från utlandet, företrädesvis Tyskland, emanerande våldsamma konkurrensen. Denna konkurrens befordras av flera omständigheter. Dels bedrivs pianofabrikationen i det farligaste konkurrentlandet, Tyskland, i väsentligt större skala än hos oss med tyngdpunkten i många fall lagd på framställning av kvalitativt underlägsna men prisbilliga instrument och dels underlättas den av de på grund av den sänkta levnadsstandarden i Tyskland betydligt lägre arbetslönerna än hos oss. Den tyska exporten av pianoindustriens fabrikat gynnas dessutom i alldeles särskild grad genom att tvenne banksammanslutningar tagit till uppgift att finansiera denna export, erbjudande våra importörer mycket gynnsamma försäljningsvillkor och vidsträckta krediter av ända till två år mot accepter. Då härtill kommer, att det svenska tullskyddet, som före kriget finge anses väl avvägt, numera genom penningvärdets fall ansevärt nedgått, så äro de väsentligare orsakerna till den förändring i den svenska pianoindustriens konkurrensläge gentemot utlandet i korthet angivna. Omfånget av den förödande konkurrensen utifrån framgår också klart och tydligt av importsiffrorna för pianon alltsedan kriget.

Importen till Sverige av pianinon och flyglar åren 1913, 1924—25.

	1913		1924		1925	
	Antal	Värde i kronor	Antal	Värde i kronor	Antal	Värde i kronor
Tafflar och Pianinon ...	418	209,000	2,606	2,211,404	2,585	2,331,104
Flyglar.....	115	123,500	298	593,689	315	650,959
Summa	553	312,500	2,904	2,805,093	2,900	2,982,063

Den svenska produktionen av pianinon och flyglar åren 1913, 1924—25.

1913	1924	1925
1,989,035 kronor	3,593,288 kronor	3,855,990 kronor

Importen i procent av den svenska produktionen.

1913	15,71 %
1924	78,06 %
1925	77,34 %

Ovanstående siffersammanställningar ge vid handen, att importen åren 1924 och 1925 i jämförelse med år 1913 inemot sexdubblats vad kvantiteten beträffar och omkring tiodubblats i avseende å värdet, detta till trots av den tyska deflationsprocessen nämnda år, som tillfälligt försämrade den tyska industriens produktionsbetingelser, men som nu är övervunnen. Den svenska pianoproduktionen åter har, om hänsyn toges till penningvärdets fall, praktiskt taget stått stilla. Sedan produktionsförhållandena i Tyskland stabiliserats, är det i själva verket ej längre fråga om en konkurrens av mera tillfällig art, hänförlig till valutadumping eller andra liknande omständigheter, som man så småningom kunde förvänta upphöra av sig själv, utan det är här fråga om en konkurrens som möjliggöres genom Tysklands i förhållande till Sverige efter kriget gynnsammare produktionsbetingelser, främst bestående i detta lands låga arbetslöner i jämförelse med våra egna.

Det hade givetvis varit av stort värde att för bedömande av pianoindustriens tullfråga kunna framlägga noggranna kalkyler rörande produktionskostnaderna för svenska och tyska instrument. Detta är emellertid icke möjligt, huvudsakligen därför, att det på instrumenten nedlagda arbetet är så växlande och att till följd härav instrumenten icke äro direkt jämförbara. De svenska instrumenten, även de av enklare slag, äro genomgående kvalitetsinstrument och förutsätta härigenom större arbetsskicklighet och mera arbete än flertalet av de importerade och om massproduktion vittnande tyska fabriken. Då emellertid uti pianofabrikationen arbetskostnaden är en dominerande faktor och då de tyska arbetslönerna i detta fack endast i undantagsfall överstiga tre fjärdedelar av motsvarande svenska, så framgår redan av denna omständighet det tyska övertaget i konkurrensen.

Den svenska pianoindustrien hade före kriget nått en efter svenska förhållanden gynnsam utveckling. De tillverkade instrumenten ha varit och äro alltjämt av yppersta kvalitet och ha sedan gammalt högt uppskattats; pianoindustrien är sålunda i likhet med många andra svenska industrier en utpräglad kvalitetsindustri. De nu existerande fabriken voro alla grundade

långt före kriget, och de ha praktiskt taget icke undergått några utvidgningar under eller efter kriget. Icke desto mindre har industrien efter kriget endast i undantagsfall lämnat avkastning; för ett flertal fabriker har under en följd av år ingen utdelning alls förekommit. Under den stora deflationskrisen efter kriget och senare har industrien icke underlåtit att företaga något, vare sig i organisationsavseende eller annorledes, som kunnat nedbringa produktionskostnaderna, men då förhållandena i avseende å materialpriser och arbetslöner numera stabiliserats, har den icke kunnat komma längre. En ytterligare sänkning av arbetslönerna eller en sänkning av dem till de tyska lönernas nivå ligger utanför möjligheternas gränser och skulle för övrigt med hänsyn till de tyska och svenska arbetarnas olika levnadsstandard icke få anses eftersträvansvärd. För att åter kunna bereda normal sysselsättning åt pianoindustriens arbetare, vilka för närvarande vid den största fabriken arbeta endast tre dagar i veckan och vid fyra av de större fabrikerne fyra dagar i veckan, och för att sätta industrien på samma fot i konkurrensavseende som före kriget synes numera, sedan från industriens sida gjorts vad göras kan till produktionskostnadernas nedbringande och försäljningsorganisationens förenkling, ingen annan framkomlig väg återstå än en måttlig förstärkning av tullskyddet.

Visserligen förhåller det sig så, att riksdagen de senaste åren endast i undantagsfall medgivit höjning av tullskyddet och då under utomordentliga förhållanden. Riksdagen har, i motsats till vad som varit fallet i flertalet andra länder, icke ansett sig böra gå med på höjda skyddstullar, bland annat för att icke föregripa en framtida allmän tullrevision. Men därjämte har den icke velat genom tullförhöjningar å nödvändighetsvaror fördyra dessa och dymedelst åstadkomma en stegring av prisnivån, som kunnat påverka det allmänna löneläget och försvåra exportindustriens avsättningsmöjligheter.

Mot ett dylikt betraktelsesätt kunna svårligen några vägande invändningar resas. För ordnandet av pianoindustriens tullfråga synes emellertid detsamma, även om man ger det sin fulla anslutning, knappast lägga några hinder i vägen. Nämda industrigrens tillverkningar äro nämligen icke att betrakta som allmänna konsumtionsföremål eller nödvändighetsvaror i den vanliga bemärkelsen. De äro fastmer kulturföremål, vilkas efterfrågan visserligen stiger i den mån det allmänna välståndet och kulturnivån höjes, men oundgängliga äro de på intet vis. En förstärkning av tullskyddet torde följaktligen icke vara ägnad att påverka den allmänna prisnivån i någon som helst påvisbar grad, men väl att tillföra statskassan i viss mån ökade intäkter, vilket i nuvarande statsfinansiella läge får anses välkommet. Ej heller torde en allmän tullrevision därigenom kunna tänkas föregripas på ogynnsamt sätt, eftersom tullen för de ifrågavarande tillverkningarna praktiskt taget icke äger något som helst samband med tullsatserna för närstående tillverkningar. En ändring av tullsatserna för pianon och flyglar behöver sålunda

icke medföra ändring av andra tullsatser eller överhuvud taget förrycka tullsatserna för andra varor. En allmän tullrevision synes för övrigt knappast ligga inom den praktiska politikens område och i varje fall icke kunna genomföras på åtskilliga år, eftersom den svensk-tyska handelstraktaten lägger hinder i vägen härför, vilket emellertid icke är fallet då det gäller regleringen av någon enstaka industris tullfråga.

Riksdagen har redan visat sig behjärta pianoindustriens beträngda läge, då den förra året upphävde tullen på pianomekaniker, vilka halvfabrikat icke tillverkas i Sverige utan måste importeras. Därmed undanröjdes en oformlighet i tulltaxan, på samma gång som pianoindustrien bereddes en om också ringa lättnad. Hur välkommen än denna lättnad var, har den likväl icke kunnat bringa industrien den erforderliga hjälpen.

Däremot skulle en höjning av tullsatserna för pianon med 100 kr. per st. och för flyglar med förslagsvis 150 kr. per st. sätta de svenska pianofabrikanterna i stånd att konkurrera med utlandet på i stort sett samma fot som före kriget. Den utländska konkurrensen i de ledande och välkända högklassiga fabrikaten komme givetvis att fortgå som förut och medföra en sund tävlan, som endast är till gagn för industrien, medan de underhaltiga utländska instrument, vilka nu dominera den svenska marknaden till verkligt ogagn för köparna, och härom kunna otaliga vittnesbörd lämnas, komme att i viss mån trängas tillbaka. För den svenska pianoindustrien skulle detta betyda, att fabrikationen kunde återupptagas i normal omfattning och därigenom bereda full sysselsättning åt arbetarna, av vilka nu, som nämnts, en stor del arbeta på halvtid. Man skulle även kunna undgå att, såsom ofta skett, permittera arbetare, vilket är av stor vikt för såväl industrien som arbetarna själva, eftersom yrkesskickligheten, åtminstone vid längre permitteringar, lider därav.

Det bör i detta sammanhang framhållas, att den tyska konkurrensen på pianomarknaden varit besvärande icke endast för vårt land utan även för de andra länder, där den satt in. Sålunda har den engelska pianoindustrien så kännbart påverkats därav, att man i England sett sig nödsakad införa en värdetull av $33\frac{1}{3}$ %. I flertalet övriga länder äro tullarna, även där de icke höjts, mycket ansenliga, vilket närmare belyses av den sammanställning rörande utländska pianotullar, som är gjord i efterföljande bilaga och där uppgifterna äro hämtade ur Deutsche Instrumentenbau-Zeitung och avse läget 1 april 1926.

Under åberopande av vad sålunda blivit anfört får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta, att rubrikerna 1270 och 1271 i gällande tulltaxa skola erhålla följande ändrade lydelse:

1270 tafflar och pianinon, även begagnade ... 1 st. 250 kr.
 1271 flyglar, även begagnade 1 ,, 350 ,,

Anmärkningar till nr 1270 och 1271.

1. Är spelapparat tulltaxeförordningen.

Stockholm den 21 januari 1927.

E. G. Eriksson
i Västbro.

G. A. Björkman.

Harald Hallén.

Carl Jansson.

Bilaga.

Tullsatserna i vissa länder för pianon och flyglar.

Enligt Deutsche Instrumentenbau-Zeitung och gällande den 1 april 1926.

Nr i tull- taxan	V a r u s l a g	Kvantitets- grund	T u l l s a t s
<i>Norge.</i>			
265 a 2	Pianon.....	1 st.	120 kronor plus 33 $\frac{1}{3}$ %.
246 a 1	Flyglar	1 st.	180 kronor eller 30 % å värdet, vilketdera som giver högsta tullen, plus 50 %.
<i>Danmark¹⁾.</i>			
73	Pianon och flyglar		12 % å värdet.
<i>Tyskland.</i>			
639	Pianon och flyglar	100 kg.	80 mark.
<i>Storbrittanien.</i>			
	Pianon och flyglar		33 $\frac{1}{3}$ % å värdet.
<i>Frankrike.</i>			
	Pianon och flyglar		70 % å värdet.
<i>Schweiz.</i>			
	Pianon och flyglar	100 kg.	80 francs å bruttovikt.
<i>Amerikas Förenta Stater.</i>			
1443	Pianon och flyglar		40 % å värdet.

¹⁾ Danmarks pianoindustri saknar praktiskt taget betydelse.

